

Основи пожежної безпеки та перша медична допомога при термічних опіках

Протоколи виживання, евакуації та догоспітального лікування для медичних працівників.

Ківерцівський фаховий медичний коледж

Масштаб загрози: пожежа як фактор масового травматизму

Визначення:

Пожежа — неконтрольований процес знищення майна, що генерує фактори, смертельно небезпечні для живих істот.

Пожежна безпека — стан об'єкта, що виключає ймовірність пожежі та гарантує захист людей.

Глобальна епідеміологія (річний прогноз)

225 000

Загиблих внаслідок пожеж

2 250 000

Осіб, що отримали каліцтво

4 500 000

Пацієнтів із тяжкими опіковими травмами

Етіологія пожеж: основні тригери у навчальних та побутових закладах

Колонка 1: Людський фактор

Необережне поведження:
Куріння, залишені джерела відкритого вогню.

Дитячі пустощі:
Гра з вогнем без нагляду.

Умисні дії:
Підпали.

Колонка 2: Технічні та природні фактори

Електрообладнання:
Порушення правил монтажу та експлуатації мереж і нагрівальних приладів.

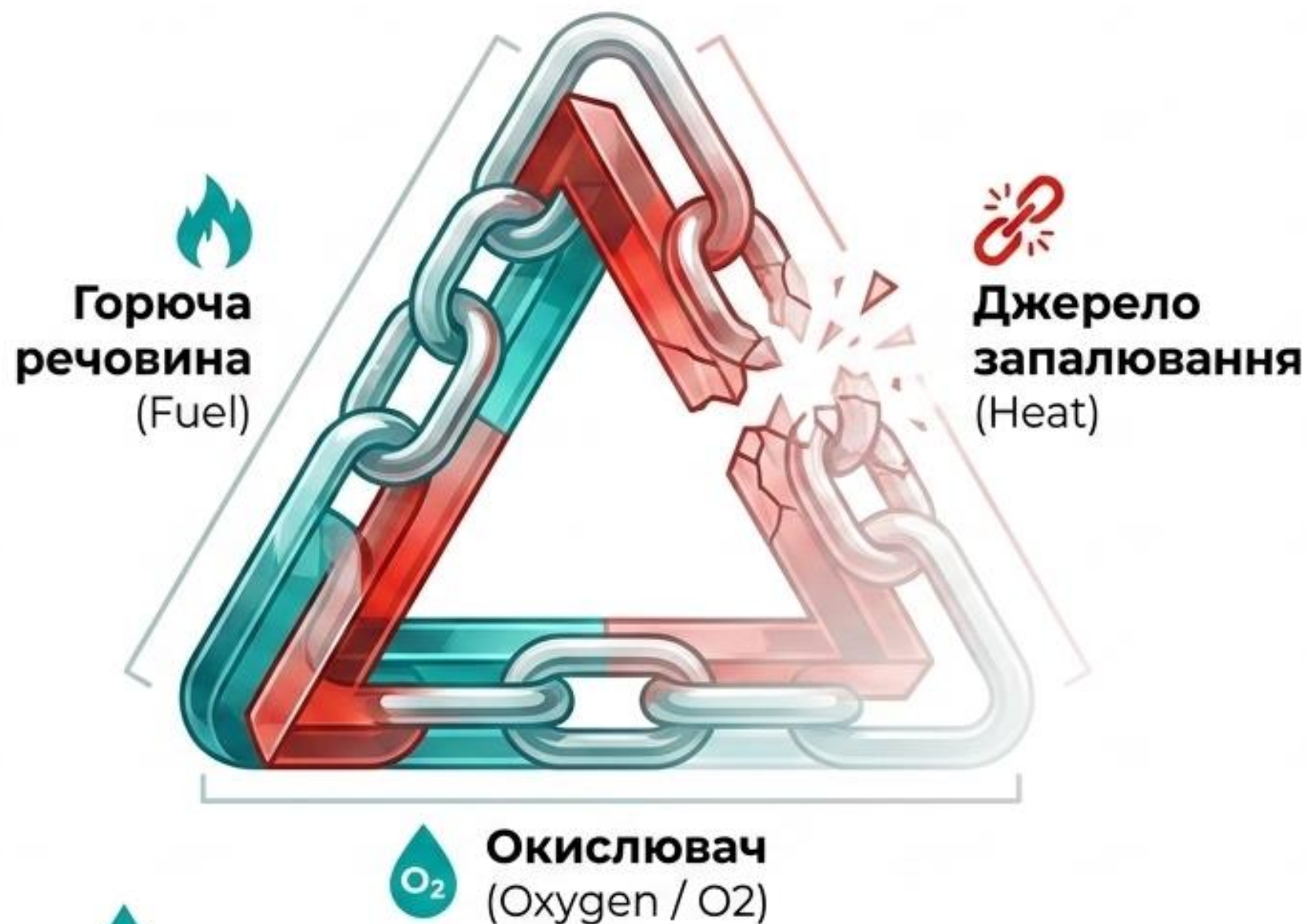

Іскри та самозаймання:
Механічні/електричні іскри, статична електрика, хімічні реакції.

Природні явища:
Фокусування сонячних променів через скло, грозові блискавки.

Патогенез горіння: принцип “Трикутника вогню”

Висновок: Блокування або видалення будь-якої з трьох умов унеможливилює пожежу.

Небезпечні фактори для людини:

⚠ Первинні:

- ☠ - Токсичні продукти горіння (дим, чадний газ)
- 📉 - Знижена концентрація O₂
- 🔥 - Екстремальна температура, полум'я

⚠ Вторинні:

- 💥 - Уламки конструкцій
- ⚡ - Ураження електричним струмом
- 🔥 - Вибухи, дія вогнегасних речовин

Клінічна класифікація пожеж (Класи А-Е)

Клас А (Тверді речовини)

Органічне походження, горіння супроводжується тлінням (деревина, папір, текстиль).

Клас В (Рідини)

Рідкі речовини або тверді, що розтоплюються.

Клас С (Гази)

Газоподібні горючі речовини.

Клас D (Метали)

Горіння металів та їх сплавів.

Клас Е (Електроустановки)

Пожежі, пов'язані з електрообладнанням під напругою.

Вибір “антидоту”: Матриця сумісності вогнегасників

	Клас А	Клас В	Клас С	Клас D	Клас Е
Вуглекислотні (CO2)		 Найкраще для Класу Е (Електроустановки) та В.			 Найкраще для Класу Е (Електроустановки) та В.
Порошкові	 Універсальні.	 Універсальні.	 Універсальні.		 Універсальні.
Пінні (Хімічна/Повітряно-механічна)					 Ефективні для А та В. Категорично заборонені для Е (Електро). (Містять до 19.7% води).
Водні					 Тільки для Класу А. Смертельно небезпечні для Е (Електро).

За способом подачі розрізняють **автоматичні** (стаціонарні) та **ручні** (малолітражні до 5л, промислові 5-10л).

Екстрений протокол: Алгоритм дій при виявленні пожежі

Тактика індивідуального виживання в осередку пожежі

Подолання задимленості

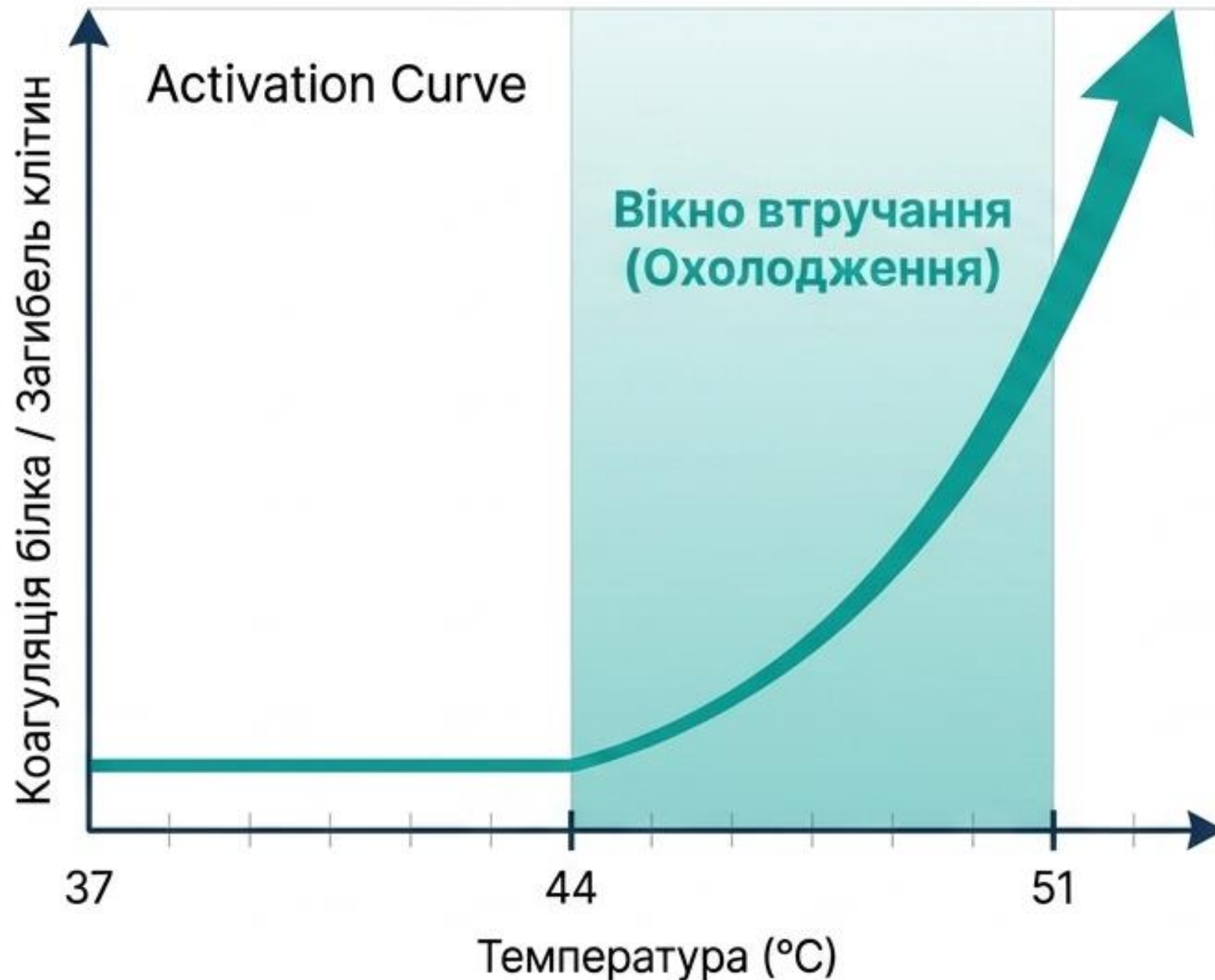
- **Механізм:** Дим та чадний газ накопичуються зверху.
- **Протокол:** Пересувайтеся поповзом або сильно пригинаючись. Дихайте виключно через зволожену щільну тканину (імпровізований фільтр). Відчиняйте двері обережно, щоб не спровокувати приплив кисню (спалах).

Загоряння одягу (Зупинись, Впади, Котися)

- **Не бігти!** Біг роздуває полум'я.
- Поваліть потерпілого на землю, швидко накиньте щільну тканину/ковдру (бажано мокру) і щільно притисніть до тіла для перекриття кисню.

Патофізіологія термічного опіку: Механізм ураження

Етіологія: Дія гарячих рідин, пари або відкритого полум'я.

Механізм (Коагуляція білка):

- Термічне пошкодження клітин починається вже при досягненні температури 44 °C.
- Темп загибелі клітин подвоюється зі збільшенням температури на кожен градус у діапазоні від 44 °C до 51 °C.

Клінічний висновок:

Навіть після усунення джерела вогню, накопичене в тканинах тепло продовжує руйнувати клітини. Негайне охолодження — єдиний спосіб зупинити каскадний некроз тканин.

Догоспідальна допомога: Протокол втручання (Що РОБИТИ)

T=0

Евакуація:

Винести потерпілого за межі зони ураження. Переконатися у власній безпеці.

T=1-3 хв

Первинне охолодження:

При опіках I та II ступенів зрошувати місце розведеним водою спиртом (1:1) або горілкою протягом 2-3 хвилин. (Забезпечує охолодження, дезінфекцію та знеболення).

T=3-30 хв

Глибоке охолодження:

Охолоджувати уражену ділянку проточною холодною водою 15-30 хвилин.

Стабілізація

Накласти стерильну пов'язку. Накласти холод поверх пов'язки. Забезпечити пацієнта рясним теплим підсоленим питтям (або мінеральною водою) для профілактики шоку.

Протипоказання при опіках:

Категорично заборонено (Що НЕ РОБИТИ)

✗	Одяг: НЕ здирати прилиплий до шкіри одяг (його потрібно обережно обрізати навколо рани).
✗	Міхури: НЕ розкривати та не проколювати опікові міхури (ризик сепсису).
✗	Очищення: НЕ змивати бруд і сажу з пошкодженої шкіри, НЕ видаляти сторонні предмети з рани самостійно.
✗	Фольклорна медицина (Смертельна помилка): НЕ обробляти опік оліями, мазями або жиром (вони створюють плівку, яка блокує віддачу тепла і поглиблює опік).
✗	Хімічні опіки: НЕ використовувати присипки, спиртовмісні розчини (у чистому вигляді), зеленку чи йод на відкриту рану. НЕ бинтувати обпалену поверхню нестерильними матеріалами.

Адміністративна відповідальність за порушення пожежної безпеки

Ігнорування правил (Ст. 175):

Порушення вимог або використання вогнегасників не за призначенням.

Штраф: 0.5 – 7 неоподатковуваних мінімумів (НМ) для громадян; **2 – 10 НМ** для посадових осіб.

Самовільне випалювання (Ст. 77.1):

Спалювання листя/рослинності.

Штраф: 10 – 20 НМ (у заповідниках до 40 НМ).

Лісові пожежі (Ст. 77):

Знищення лісу через необережність.

Штраф: 3 – 10 НМ для громадян; **7 – 20 НМ** для посадовців.

Ігнорування інспекторів (Ст. 188.8):

Невиконання приписів пожежного нагляду. ДСНС має право через суд зупинити експлуатацію будівлі (Ст. 68 КЦЗУ).

Штраф: 0.5 – 7 НМ.

Кримінальна відповідальність та наслідки неправдивих викликів

Недбалість, що призвела до трагедії (Ст. 270 ККУ)

- **Велика шкода/Шкода здоров'ю:** Штраф 50–120 НМ, або обмеження волі до 3 років.
- **Загибель людей / Особливо велика шкода:** Позбавлення волі на строк від **3 до 8 років**.

Завідомо неправдиві виклики (Ст. 183 КУпАП / Ст. 259 ККУ)

- **Адміністративна (Ст. 183):** Фейковий виклик 101, швидкої чи поліції. Штраф 3-7 НМ.
- **Кримінальна (Ст. 259):** Повідомлення про загрозу вибуху чи підпалу. Позбавлення волі від **2 до 6 років**. При тяжких наслідках або повторно: від **4 до 8 років**.

Примітка: Фейковий виклик забирає ресурс, який міг би врятувати життя в іншому місці.

Подвійна відповідальність медика: Від превенції до порятунку

“Як майбутні медичні працівники, ви є лідерами в критичних ситуаціях. Людях. Люди покладатимуться на ваш спокій, знання протоколів та клінічні навички у перші секунди катастрофи.”

101

Служба порятунку. Ваш перший крок у
будь-якій надзвичайній ситуації.